

Informes de seguiment de la pandèmia de covid-19 a països i regions del Sud Global Nº 2

16 de maig de 2020

Àfrica, un continent amb més malalties que la covid-19

Quan la pandèmia covid-19 va arribar a l'Àfrica es van fer diverses estimacions numèriques sobre les possibles dimensions que podria arribar a tenir en funció de les mesures que prenguessin els estats. També es va remarcar el fet de que la població és jove, el 70% té menys de 30 anys, però alhora de l'existència d'una gran comorbiditat de malalties transmissibles.

Les malalties transmissibles són aquelles generades per un agent infeccios i que poden ser transmeses per via directa, a través de vectors o per exposició a material infeccios. Al Nord Global, amb l'excepció de l'actual SARS-CoV-2, hi ha un percentatge molt baix de població que mort a causa de malalties transmissibles. Això és degut a la disponibilitat i accessibilitat a vacunes, a les condicions d'habitatge salubres on els vectors no sobreviuen i a l'accés a tractaments disponibles.

Tanmateix, aquesta no és la realitat per a molts països del Sud Global. Tot i existir vacunes (com per exemple per a la febre groga) o tractaments (com per exemple per a la tuberculosi) sovint no són accessibles per a tothom. De la mateixa manera, sovint les condicions dels habitatges són insalubres o manquen mosquiteres, factors que promouen la presència de vectors.

Segons la *Organització Mundial de la Salut (OMS)* les malalties transmissibles que més morts causen a la regió africana¹ són les infeccions respiratòries agudes, el VIH, la tuberculosi, la diarrea i la malària. La primera, inclou la pneumònia, la grip, la bronquitis, la faringitis i la rinitis que van causar 916.851 morts l'any 2016.

Actualment es calcula que 26 milions de persones conviuen amb el VIH a l'Àfrica, de les quals 470.000 van morir l'any 2018 (OMS, 2018). Els darrers anys s'ha fet un gran procés per a contenir el virus immunodepressor ja que fa una dècada la mortalitat era superior al milió de persones. Aquesta setmana, el diari *Linfodrome* de Costa de Marfil reclama, tot citant el director general de la OMS Tedros Ghebreyesus, que si els serveis de salut es monopolitzen en la lluita contra la pandèmia covid-19 i es deixa de subministrar, com s'està fent, els antiretrovirals necessaris pel VIH durant sis mesos, el número de morts anuals podrien augmentar mig milió. Les autoritats Sud Africanes també han expressat la seva preocupació d'aquesta monopolització donats als 7.5 Milions d'infectats de VIH al país.

Quan les persones zero positives s'infecten de tuberculosi tenen un risc 19 vegades major a desenvolupar la fase activa de la malaltia². Tant les persones infectades de VIH com de tuberculosi tenen major risc de morir per covid-19 donada la feblesa del seu sistema

¹ L'*Organització Mundial de la Salut* divideix el món en regions, i la regió africana inclou 47 dels 54 països africans, exclou: Marroc, Tunísia, Líbia, Egipte, Sudan, Eritrea i Somàlia.

² La tuberculosi pot estar en fase latent o activa. En fase latent, l'infectat no emmalalteix ni transmet el bacteri. S'estima que el 10% dels infectats al llarg de la vida desenvolupen la fase activa i emmalalteixen.

la tuberculosi degut a la seva desatenció va ser major que el número de persones que van morir pel mateix brot.

És important reconèixer l'existència de malalties com la malària, la diarrea, la tuberculosi, el VIH i moltes altres malalties tropicals desateses que amenacen a milions de persones anualment al continent africà. Cal doncs, treballar per fer-hi front contundentment de la mateixa manera que ho fem amb la covid-19.

Referències:

1. Organització Mundial de la Salut. Disease burden and mortality estimates. 2016. Disponible: https://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/estimates/en/
2. Organització Mundial de la Salut. HIV AIDS. 2018. Disponible: <https://www.afro.who.int/health-topics/hivaids>
3. Organització Mundial de la Salut. World Tuberculosis Day. 2019. Disponible: <https://www.afro.who.int/media-centre/events/world-tuberculosis-day-2019>
4. Organització Mundial de la Salut. World Malaria Day. 2020. Disponible: <https://www.afro.who.int/regional-director/speeches-messages/world-malaria-day-2020>

Des del grup de recerca BIOCOCOM-SC de la Universitat Politècnica de Catalunya per una banda estem en contacte amb diferents grups de recerca i oficines governamentals per tal de treballar conjuntament en la predicció de l'evolució de la pandèmia COVID-19. Per altra banda portem a terme un seguiment dels mitjans de comunicació de 35 països africans i 9 països llatinoamericans complementats amb entrevistes a especialistes en les zones estudiades.

<https://biocomsc.upc.edu/en/covid-19>